

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

De sympathia, & antipathia, & vt per eas rerum virtutes reperiri, & experiri
possint. Cap. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

videbitur, qui diuinarum omnium inuentionū fons & origo, sub figmenti nube id sapientibus intelligi dedit.

Εἶδ' ἀγεπερὶ σῆσθε θεοὶ ἵνα εἰδέτε πάντες,

Σερπῶν χρυσεῖον ἔξουρανόθεν κρεμάσαντες,

Πάντες δ' ἐξάπτεσθε θεός, πασαί τε θεάωναι.

Ἀλλ' ἐκὼν ἐρύσατ' ἐξουρανόθεν πρῶτον δέ.

Christiana autem veritas habet, vt animæ non à mente, sed ab ipso Deo primitus emanent. Hęc noscens magus, vt agricola vltimos vitibus, sic ipse cœlo terram, vel, vt apertius loquar, inferna hæc superiorū dotibus mirificisq; virtutibus maritat, & inde arcana Naturæ gremio penitus latentia, veluti minister in publicum promit, quæq; assidua exploratione vera nouerit, vt omnes cunctorum artificis amore flagrantes, sui contentur omnipotentiam laudare, & venerari.

De sympathia, & antipathia, & ut per eas rerum virtutes reperiri, & experiri possint. CAP. VII.

EX proprietatibus quoq; occultis, animalibus, vegetabilibus, & speciebus omnibus inest (vt ita dicam) cōpassio quædam, quam Græci *συμπάθειαν*, & *αντιπάθειαν*, nos tritius cōsensum, dissentiumq; dicimus. Quædam enim mutuo connubio sibi associantur, & tanquã foedere deuinciuntur aliqua verò sibi ipsis infesta, & similitate dissentiunt, cæcisq; laborant discordijs: vel horribile aliquod, & destructiuū habent, quod rationibus vllis, & probabilibus, nec quæri, nec arctari possunt: nec prudentis erit huiusmodi causarum aucupio probare, nisi quod spectaculo eo fuerit Natura ipsa delectata, nec aliquid placuit esse sine pari, & nil esse in Naturæ occultis, quod arcana quadam proprietate non vigeat, & peculiari, vel ex his similitatibus & amicitijs multa ad hominum vsus & necessitates remedia contemplantur: quippe si alterum cum altero conspicietur inimicitiam habere, ad noxas, quas illud inferre posset, eo vti possent pro remedijs, fauuit successus coniectura, & multa hac methodo adinuenta, posteritatis memoriæ tradiderunt, vt ex eorum monumentis conspiciere pos-

sumus. Pernicialia sunt brassicę & vitis odia, ac spectanda earum dimicatio: vitis enim quum in tortis clauiculis omnia complecti soleat, solam refugit brassicam: nam propensentiens in aduersam partem se torquet, vt si quis eam admoneret hostē esse in propinquo, dumque coquitur brassica, vinum vel si paucissimum instilles, nec coquitur, nec ipsius color constat. Vnde Androcydes hoc exemplo vsus, medelam contra vinum coniectatus est, brassicam videlicet posse temulentiam propulsare, vt Theophrastus inquit, quippe quum vitis etiam odorem brassicę refugiat. Ipsumque olus, quo vitis fugatur, aduersum cyclamino perarefcit, vt vnū vifcat, alterum areat necesse est, iuxtaque consociatę sæpè aridę spectantur. Cyclaminus vino addita, ebrietatem auget, quam auferit brassica, vt diximus. Hedera & si arbores omnes ad perniciem ducat, maximè viti aduersatur, leditque, vnde etiam temulentiam propulsat. Mira quoque harundinis, & filicis discordia, & pernicacia, vt altera alteram necet. Ex hoc filicis radix confusa è cannis spicula corpori infixæ deiecit, & si quis penitus harundinem non nasci volet, filice vomeri imposito exaretur locus, & minimè renasci cognoscet. Orobanche inter legumina nasci auet, & maximè iuxta fabas, & orobum, easque strangulat, vnde orobanche commentum sibi vsurpauit: leguminibus addita, coctionem accelerare tradit Dioscorides. Cicuta & ruta sibi inuicem aduersantur, ruta non nisi velata manu runcatur, contrectaturque, quam nisi contexeris perniciofa nascentur vlcera, si tamen per ignorantiam nuda manu runcaueris, prurigo, atque tumor incesserit, manus cicutę succo perlinito: copiosa ruta esui data, veneni noxam obtinet, quę cicutę succo extinguitur, adeo vt venenorum venena fiat, & ad potum cicutam rutam valere tradidit etiã Dioscorides. Ferox taurus fico arbori alligatus, mitescet, domaturque, vt Zoroaster ait, qui ex delectis veterum placitis Geopouica scripsit. Ex hoc inuentum est, vt caules caprifici si carni bubulę inter elixandum addantur, vt Plinius scribit, magno lignorum compendio eam percoquant, & Dioscorides propinat
olythos

olynthos lacteo succo turgentes cum posca, ad haustum taurinum sanguinē. Elephas arietem timet, dum enim feritate effertur, ariete viso mansuescit, & confacescit impetus, quibus Romani machinamentis, Pyrrhi Epirotarum Regis elephantos in fugam vertebant, amplaq; victoria sunt potiti. Ex hac contrarietate ex ipsius elephanti membris ad elephantiasin multa remedia adinuenta sunt, quam summa elephantosū cutis ementitur. Simia testadinem supra modum horret, quæ ebrietati obnoxia est, quum vino inebriata capiatur: ex testudine abluta fit remedium contra temulentiam. Homo & serpens adeo irreconciliabili dissident simulate, vt statim viso serpente horreat, & expauescat, & foeminae utero gerenti occurrens, partum abortu vitiet: hinc natum est, quod foeminae partus difficultate laboranti: sit suffumigatio ex anguium senecta, foetum expellens, vel enecans, sed melius adipe ipsius os vuluæ adlinitur. Homini sic lupi visus est noxius, vt quæ prius contemplatus fuerit, vocem adimat, & anticipatus obtutu nocentis, licet clamare desideret, vocis ministerio careat: si se præuisum senserit, conticescit, & ferocitate torpescit, grauem virium iacturam facit. Vnde natum prouerbiū: Lupus est in fabula, à Platone in Politis traditum: lupus herinaceum timet, vnde herinacei sanguis gargarizatus vocem rauam, obtusamq; argutam reddit. Lupo canis inimicus, cuius pellis super eum suspensa, qui à cane rabido morsus est, aquæ tumorem amolitur. Accipiter columbaceo generi hostis infestus est, hoc tuetur tinunculus, cuius aspectum, vocemq; formidat accipiter, nec eas hoc latet, quod vbiunque residet tinunculus, protectoris fiducia è loco nō facessunt. Hinc Columella ad expellendos accipitres è columbario ait: Genus accipitris, tinunculum vocant rustici, qui sane in ædificiis nidos facit. Eius pulli singuli fictilibus ollis conduntur, stipantiaque opercula supponuntur & gypso lita vasa in angulis columbarii suspenduntur: quæ res auibus amorem loci conciliat, ne vnquam deserant. Huc spectat celebre illud magneris, & allii dissidium: nam magnes allio perunctus ferrum negligit.

vt Plutarchus adnotauit, & post eum C. Ptolemæus de-
 leterix facultatis magnes est. & allium cōtra venenum
 est, at si contra magnetem valere à nemine adhuc de-
 scriptum sit, possumus tamen conijcere verū esse, quod
 cōtra vipers, rabidos canes, & venenosas aquarū mu-
 tationes valeat. Sic & animalia, quæ cū venenatis ho-
 stibus inimicitias gerunt, præliantur, & impunè vorant,
 nobis argumento esse possunt, contra eorundem ani-
 malium venatos ictus valere. Continua est dimicatio
 ceruorū cum serpentibus: serpens viso ceruo in cauer-
 nam se cōdit, ceruus narium spiritu foras extrahit, vo-
 ratq;: ob id contra eorum morsus ceruorum propinan-
 tur adipēs, sanguis & lapides in oculis cōcreti. Elephan-
 torum quoque anima è latibulis serpentes extrahit, &
 cum draconibus pugnat: quorum membrorū suffitus
 serpentes longè fugat. Ciconiæ è regionibus, quas in-
 colunt, lacertos, chersydros, cenchros, serpentes, alias ve-
 pratorum pestes fugat: omnes earum artus illis aduer-
 santur. Idem facit ibis in Ægypto. Ichneumon loto se
 loricat, & contra aspidem belligerat. Mustela cum ser-
 pentibus pugnat, & basilisco serpentum venenosissimo
 eius morsus exitio est. Exterret etiam basiliscum galli
 cantus, & cum serpentibus pro gallinis pugnat: cuius
 ius ad serpentum venenum propinatur. Sic testudo, &
 aquila. Scorpionibus stelliones inimici, ob id in oleo
 putrefacto, loca à scorpionibus puncta perlinunt. Mul-
 lus leporem marinū vorat, valet ad eius venenum. Sus
 impunè salamandrā venatur, eius pesti medetur. Cha-
 mæleonti accipiter inimicus, contra eius venenū hau-
 stum sterco potatur è vino. Sic ex plantarū sympathijs
 occulti aliquid venari non omittetur: quod ad aliquod
 malum expellendum socias habeat vires. Optimè cor-
 ruda, vnde fiunt asparagi, feritur vbi harūdo, quia mul-
 tam inter se ineunt familiaritatem: ambo pronos ad
 Venerem reddunt. Vitis, & olea mutuo fruuntur con-
 fortio, ex Africano: vtraq; ad hominum cōmoda ami-
 cas præbent vires. Sic attragenes ceruos amant, quorum
 luxuriosa natura est: vtriusque membra promptiores
 ad coitum reddunt. Mutuus amor inter perdicēs & ca-
 pras.

pras, & ad idem remedium valent. Sic fargus & capra. Canis homini amicissimus: corporis doloribus applicato, transire in eum morbum tradit Plinius.

*A Cælo, & syderibus vim nasci, multa que inde
euenire. CAP. VIII.*

NON dubium reor inferna hæc supernis illis ancillari, & ab ætherea natura illa vim quandam illabi, vt quæ mutationi obnoxia sint, rata lege, & continua serie corrumpantur, atque gignantur. Ægyptij, quos primum liquet cælorum effectus scrutari, & metiri aulos, postquam perpetuæ serenitatis obsequio in patientium camporum æquoribus habitantes, quum è terra nil emineret, quod contemplationi cæli officere possit, æterna semper clara, perspicuaq; sydera deprehendentes, omnem curam in syderum cognitione influxuum posuerunt: quumq; otiosos valde perterreret causarum aucupium, cælo, & syderibus ascribere cuncta, vt inde duceret vnumquodque fatum, cælique influxum in exortus hora, & interitus, stellarum reciprocationibus effectus producebant miros: vnde certis sub horis, statis temporibus, & aspectibus, omnia parari, colligique cœpere, nec vltra progressi suam tuentur opinionem. Cõfirmat id Ptolemæus, qui cœlestes influxus ad normam expangere, & inde multa præfagire est ausus: & verbosa, ait, probatione non indigere. Nec minus & syderum omnium verberare, animantia, germinaq; omnia crescere, decrescereque ex aliquibus crebrius, manifestiusq; alijs verò incertius, & interuallis rarius. Aristoteles dum superiorem lationem cunctorum causam, & principium esset cõtemplatus, quæ si desisteret, hæc illicò deperirent. Necessitate, inquit, fuit hic mundus superioribus lationibus contiguus, vt vniuersa inde virtus gubernaretur: tantamq; vim à Sole diffundi nouit, quod denuò concinnè protulit. In obliquo circulo flexuosus Solis meatus progenies, & interitus caducorum omnium est, & accessu, recessuq; temporum interualla causari. Plato cœlestes quosdam circuitus causam esse fecunditatis, sterilitatisque ait. Ipse Sol temporum